

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ
СУБ'ЄКТАМИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Колективна монографія

*За загальною редакцією
д-ра екон. наук, проф. Т. В. Гринько*

Дніпро
Видавець Біла К. О.
2020

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара
(протокол № 9 от 25.02.2020)*

Рецензенти:

І. В. Гонтарева, д-р екон. наук, проф., професор кафедри маркетингу, менеджменту та підприємництва Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

Н. В. Валінкевич, д-р екон. наук, проф., проф. кафедри менеджменту і підприємництва державного університету «Житомирська політехніка»;

Р. В. Іванов, д-р екон. наук, доц., завідувач кафедри економічної кібернетики Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Автори:

Бененсон О. О., Бережецька С. Ю., Биков Б. Д., Бикова В. Г., Біла К. О., Білоус-Сергєєва С. О., Боровик Т. В., Бортульов Є. С., Величко Л. А., Величко О. П., Вінічук І. М., Воробйова Н. П., Гаврилук С. П., Гвініашвілі Т. З., Городецький М. Я., Горохова Т. В., Грама Т. В., Гринько Т. В., Громцева О. В., Даниленко В. І., Дебунов Л. М., Джинджоян В. В., Дядик Т. В., Кобченко А. А., Коваленко О. М., Ковшун Н. Е., Колосов А. М., Комар В. Ю., Комар Ю. М., Кравченко М. С., Краснікова Н. О., Кубецька О. М., Курінна І. Г., Куценко В. Й., Кучеренко С. К., Кушнір Н. Б., Левкович О. В., Лемберг А. Г., Лемберг А. М., Мазур В. С., Македон В. В., Максютенко І. Є., Маматова Л. Ш., Мацкевич Ю. І., Мутерко Г. М., Олійник Т. І., Остапенко Т. М., Острянин С. О., Павлов Р. А., Павлова Т. С., Редько В. Є., Савченко О. С., Семенча І. Є., Сливенко В. А., Солошенко П. В., Стрюков В. В., Тімар І. В., Хацько В. В., Хурдей В. Д., Царук Д. С., Черниш О. І., Чернишов О. Ю., Швець Г. О., Шевцова О. Й., Яковенко В. С., Яковенко О. Г., Яровенко Т. С.

У 67 Теорія та практика управління суб'єктами підприємництва : колект. моногр. / за заг. ред. Т. В. Гринько. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. – 440 с.

ISBN 978-617-645-376-5

У монографії узагальнено теоретико-методологічні засади управління суб'єктами підприємництва і обґрунтовано необхідність удосконалення сучасних механізмів та інструментів менеджменту суб'єктів підприємництва, досліджено сучасні моделі, проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні та світі, проведено аналіз концептуальних засад інноваційного розвитку підприємств у глобальному економічному просторі. Особливу увагу зосереджено на методологічних, теоретичних і методичних засадах управління конкурентоспроможністю суб'єктів підприємництва в умовах нестабільного ринкового середовища, досліджено концептуальні засади інноваційного розвитку підприємств у глобальному економічному просторі. Крім того, дослідження містить актуалізацію завдань з формування системи економічної безпеки в умовах ризику та невизначеності і обґрунтування організаційно-економічних аспектів управління торгівельною діяльністю суб'єктів підприємництва, також приділено увагу розвитку системи управління фінансово-економічною діяльністю суб'єктів підприємництва та проаналізовано світовий досвід реалізації стратегії розвитку суб'єктів підприємництва.

Матеріали монографії будуть корисні науковим працівникам, фахівцям підприємств різних видів економічної діяльності, викладачам, аспірантам і студентам економічних спеціальностей та широкому загалу спеціалістів.

УДК 658.5:005](477)(02.064)

ISBN 978-617-645-376-5

© Колектив авторів, 2020

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
------------------------	---

РОЗДІЛ 1

МЕХАНІЗМИ ТА ІНСТРУМЕНТИ МЕНЕДЖМЕНТУ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

<i>Дебунов Л. М., Яковенко О. Г.</i> Огляд існуючих AI/ML-моделей фінансової стійкості підприємства.....	12
<i>Кучеренко С. К.</i> Алгоритм вибору актуальних заходів покращення стратегічного становища підприємства на ринку	23
<i>Остапенко Т. М., Кубецька О. М.</i> Розрахунки за виплатами працівникам: обліковий та управлінський аспект	33
<i>Яровенко Т. С.</i> Економічні проблеми енергозбереження та енергоефективності	41

РОЗДІЛ 2

ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

<i>Громцева О. В.</i> Тривалість життя як критерій оцінки ефективності медичної реформи.....	48
<i>Гринько Т. В., Гвініашвілі Т. З.</i> Ефективні комунікації як фактор забезпечення розвитку сучасного підприємства.....	60
<i>Кобченко А. А., Лемберг А. М.</i> Стратегії розвитку підприємств туристичної галузі	85
<i>Курінна І. Г.</i> Економічний потенціал підприємства: методичний аспект обґрунтування інтегральної оцінки	94
<i>Олійник Т. І.</i> Розвиток підприємницької активності в економічній системі....	103
<i>Стрюков В. В.</i> Підходи до впровадження стратегічного менеджменту в медичних коледжах	110

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ МОДЕЛІ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

<i>Бикова В. Г., Тімар І. В., Биков Б. Д.</i> Управління фінансовими ресурсами ОТГ в контексті забезпечення розвитку підприємництва.....	120
<i>Білоус-Сергєєва С. О., Солошенко П. В.</i> Жіноче підприємництво: теоретичні моделі та особливості впровадження.....	128
<i>Бортульов Є. С., Яковенко О. Г.</i> Моделювання системи управління проектами інформатизації на підприємстві.....	136

<i>Горохова Т. В., Маматова Л. Ш., Мутерко Г. М.</i>	
Соціальне підприємництво як елемент солідарної економіки	145
<i>Джинджоян В. В.</i> Визначення пріоритетів соціальної діяльності туристичних підприємств та їх розвитку	156
<i>Кравченко М. С.</i> Аналіз динаміки та сучасного стану розвитку підприємництва в Україні.....	163
<i>Комар Ю. М., Черниш О. І., Чернишов О. Ю., Комар В. Ю.</i> Теоретико-методологічні основи формування концептуальної атрибутивної моделі творчого управління повноцінним розвитком підприємництва	171
<i>Куценко В. Й.</i> Концепція органічного сільськогосподарського виробництва в соціально орієнтованій економічній системі.....	186
<i>Мацкевич Ю. І.</i> Проблеми та перспективи інноваційного розвитку підприємництва в Україні.....	195
<i>Редько В. Є., Сливенко В. А.</i> Державно-приватне партнерство в туризмі.....	203
<i>Савченко О. С.</i> Актуалізація розвитку підприємництва як чинника фінансової спроможності об'єднаних територіальних громад.....	213
<i>Швець Г. О.</i> Сучасні тенденції розвитку соціального підприємництва	223

РОЗДІЛ 4

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ТОРГІВЕЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

<i>Величко О. П., Величко Л. А., Бережецька С. Ю.</i> Менеджмент операційних процесів торговельної логістики на ринку харчових продуктів	236
<i>Воробйова Н. П., Гаврилюк С. П.</i> Фінансово-економічні аспекти розвитку туристичного підприємництва в Україні	244
<i>Павлов Р. А., Павлова Т. С., Лемберг А. Г.</i> Неправда як інструмент формування організаційної легітимності підприємницьких структур	250
<i>Хурдей В. Д.</i> Управління підприємствами оптової торгівлі на засадах комерційних цінностей	269

РОЗДІЛ 5

РОЗВИТОК СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

<i>Бененсон О. О., Краснікова Н. О.</i> Секторні біржові фонди SPDR як ефективний інвестиційний інструмент.....	277
<i>Ковшун Н. Е., Кушнір Н. Б., Царук Д. С.</i> Вартісно-орієнтовані показники як інструменти фінансового моніторингу сучасних підприємств.....	286
<i>Семенча І. Є., Хацько В. В.</i> Теоретичні засади діяльності кредитних спілок України	297

РОЗДІЛ 6
УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ
СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА
В УМОВАХ НЕСТАБІЛЬНОГО РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА

<i>Дядик Т. В., Даниленко В. І., Боровик Т. В.</i> Міжнародна практика забезпечення конкурентоспроможності аграрного сектору економіки....	305
<i>Коваленко О. М., Вінічук І. М.</i> Управління конкурентоспроможністю на страховому ринку України в контексті розвитку інформаційних технологій	314
<i>Колосов А. М.</i> Сучасна парадигма менеджменту підприємств в умовах нестійкого ринкового середовища.....	321
<i>Мазур В. С., Городецький М. Я.</i> Особливості формування конкурентоспроможності автосервісних підприємств	330
<i>Острянин С. О., Яковенко О. Г.</i> Моделювання рекламної діяльності в умовах некерованих факторів попиту	353

РОЗДІЛ 7
КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ У ГЛОБАЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ПРОСТОРИ

<i>Македон В. В.</i> Визначення пріоритетів розвитку промислових корпорацій на основі моделей штучного інтелекту	360
<i>Максютенко І. Є.</i> Управління персоналом в інноваційних компаніях	371
<i>Яковенко В. С.</i> Організаційно-інфраструктурне забезпечення екосистеми стартапів в Україні.....	379

РОЗДІЛ 8
ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
В УМОВАХ РИЗИКУ ТА НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

<i>Левкович О. В.</i> Перспективи розвитку ринку облігацій в Україні в контексті економічної безпеки.....	387
<i>Шевцова О. Й., Грама Т. В., Біла К. О.</i> Дефіцит державного бюджету як фактор бюджетної безпеки	396
Анотації	405
Відомості про авторів	435

Ю. М. Комар, О. І. Черниш, О. Ю. Чернишов, В. Ю. Комар

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ
ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ АТРИБУТИВНОЇ МОДЕЛІ
ТВОРЧОГО УПРАВЛІННЯ ПОВНОЦІННИМ РОЗВИТКОМ
ПІДПРИЄМНИЦТВА**

Докорінні соціально-економічні та політичні перетворення в Україні, які відбуваються в умовах суцільної інформатизації, глобалізації й жорсткого ринкового середовища, призводять не тільки до суттєвих позитивних змін і нових переваг у розвитку підприємництва, але і обумовлюють виникнення нових проблем та перешкод, що набувають гіпертрофованого характеру.

Це вимагає від української влади вжиття комплексу невідкладних заходів з метою поглиблення теоретико-методологічних аспектів підприємництва, системного управління його інноваційно-інвестиційним розвитком, запровадження державної регуляторної політики щодо суб'єктів підприємництва, належної перепідготовки та перекваліфікації кадрів, консультаційного й інформаційного забезпечення, які вже в недалекому майбутньому дозволять розв'язувати ключові проблеми підприємництва.

Для вирішення цієї важливої комплексної проблеми необхідно провести повноцінне теоретико-методологічне дослідження категорій «підприємництво» і «управління» як систем атрибутивного типу, визначити їх відповідність критеріям і показникам повноцінної соціальної системи, а також сформулювати концептуальну модель управління повноцінним розвитком підприємництва.

Актуальність, масштабність та складність розв'язання зазначеної проблеми обумовлює необхідність проведення комплексного наукового дослідження з використанням сучасного наукового інструментарію атрибутивного типу, починаючи від теоретико-методологічного узагальнення категорії «повноцінність» та її похідних, визначення відповідності категорій «підприємництво» й «управління» критеріям повноцінної атрибутивної системи, формування концептуальної атрибутивної моделі творчого управління повноцінним розвитком підприємництва, закінчуючи узагальненням результатів дослідження.

Окремі теоретико-методологічні аспекти формування моделей соціального управління для різних сфер економіки, (зокрема підприємництва) висвітлені в колективних та особистих монографічних і навчально-методичних працях відомих українських авторів (Г. М. Захарчин [1], В. М. Колота та ін. [2], І. В. Гой, Т. П. Смелянської [3], Ю. Губені [4]), авторів країн ближнього зарубіжжя (В. І. Добренькова та ін. [5] А. В. Маслової [6], Н. І. Сидорова [7]), авторів країн

Західної Європи (Georgia Levenson Keohane [8], Jill Kical, Thomas Layons [9], David Bornchtein [10]) та інших дослідників.

Систематизація праць зазначених вище та інших авторів дозволяє зробити висновок, що теоретичні та прикладні аспекти проблеми управління в сфері підприємництва висвітлені достатньо повно.

Разом з тим, мало розробленими залишаються питання удосконалення управління розвитком підприємництва на засадах формування концептуальної атрибутивної моделі творчого управління (КАМТУ) повноцінним розвитком підприємництва в контексті атрибутивного наукового підходу з використанням сучасного наукового інструментарію атрибутивного типу як основи для реалізації троїстого інформаційного підходу в цій важливій сфері економічної діяльності.

Мета статті – обґрунтування теоретико-методологічних основ формування концептуальної атрибутивної моделі творчого управління повноцінним розвитком підприємництва.

Виходячи з поставленої мети, дослідження проводиться в п'ять етапів.

Перший етап – теоретико-методологічне узагальнення категорії «повноцінність» і її похідних.

Другий етап – обґрунтування доцільності проведення дослідження в контексті атрибутивного наукового підходу з використанням сучасного наукового інструментарію атрибутивного типу і методу структурно-лінгвістичної квантифікації.

Третій етап – визначення відповідності категорій «підприємництво» і «управління» критеріям і показникам «повноцінної атрибутивної системи».

Четвертий етап – формування концептуальної атрибутивної моделі творчого управління повноцінним розвитком підприємництва.

П'ятий етап – узагальнення результатів дослідження та подання висновків і перспектив подальших наукових розробок у цьому напрямку.

Для реалізації першого етапу (теоретико-методологічне узагальнення категорії «повноцінність» і її похідних) слід враховувати, що у загальному вигляді категорія «повноцінність» означає повну цінність і повну відповідність існуючим вимогам, закінченість та самодостатність (процесу, системи, моделі тощо) в певній системі (економічній, соціальній, біологічній тощо) або в будь-якій галузі економіки.

При дослідженні категорії «повноцінність» слід враховувати, що категорія «повноцінна система» складається з двох слів «повна система» і «цінна система». Категорія «повна система» є першою складовою повноцінної системи, – це вичерпний граничний показник, який характеризує кількісні властивості системи [11]. Категорія «цінна система» є другою складовою, яка дозволяє

якісно оцінити «повну систему» щодо цінності потреб для людей як соціальних суб'єктів, заради яких вони живуть [12].

У результаті органічного поєднання двох високоефективних лінгвістичних утворень з позитивними властивостями «повна система» і «цінна система» сформовано третє утворення більш високого рівня – «повноцінна система», яка не тільки отримала позитивні властивості повноти та цінності, але й увібрала нові унікальні властивості повноцінності, не притаманні її двом складовим [13]. Це дозволяє досягати синергетичного довготривалого ефекту, тому що сумарний результат дії повноцінної системи перевищує результати виокремлених дій ефектів її двох складових.

Про виключну важливість повноцінних систем свідчить низка визначень повноцінності у різних сферах життєдіяльності українського суспільства.

Повноцінний «спосіб життя людини» – дії людини як живої істоти, що не суперечить цілі свого існування та проявляється в гармонійному співіснуванні з навколишнім світом.

Повноцінне здоров'я людини – універсальна повноцінна система ієрархічного типу у складі п'яти рівнів, десяти видів і п'ятидесяти загальнолюдських елементів, яка призначена для використання в будь-якому суспільному середовищі.

Повноцінна їжа – необхідний мінімум поживних речовин організму для підтримки здоров'я.

Повноцінна сім'я – повна родина, в якій є і батько, і мати, і діти.

Повноцінний гігієнічний сон – сон з достатньою тривалістю, глибиною, чітко установленим часом відходу до сну та пробудження.

Повноцінний попит – попит на товари, який повністю забезпечує продаж усього їх випуску.

Повноцінна система харчування людини складається з п'яти видів їжі тваринного походження (1. Молоко та молочні продукти; 2. Яйця і продукти з яєць; 3. Жири тваринні; 4. М'ясо та м'ясопродукти; 5. Риба і рибопродукти) та п'яти видів їжі рослинного походження (1. Гриби різні; 2. Цукор і цукристі продукти; 3. Жири рослинні; 4. Овочі, фрукти, зелень; 5. Хліб, зернові продукти).

Повноцінний клімат – система, яка включає чотири пори року: зима, весна, літо, осінь.

Повноцінна система міського транспорту – система міського транспортного сполучення у складі: 1. Пасажирські теплоходи; 2. Трамвай; 3. Тролейбус; 4. Автобус; 5. Таксі; 6. Маршрутне таксі; 7. Метро; 8. Фунікулер; 9. Міська електричка; 10. Пасажирські вертольоти.

Повноцінний університетський професор – штатний працівник університету, який має: науковий ступінь доктора наук, вчене звання професора; на

належному рівні викладає лекції, проводить практичні заняття, приймає іспити на усіх курсах і в системі післявузівської освіти; забезпечує науково-педагогічну та виховну діяльність; зокрема займається підготовкою фахівців вищої кваліфікації.

Повноцінний футболіст – гравець футбольної команди, який на належному рівні виконує функції воротаря, захисника, півзахисника та нападника.

Повноцінне підприємництво – особливий тип економічної діяльності, де головним суб'єктом є підприємець, який раціонально керує виробництвом товарів і послуг з метою задоволення потреб суспільства й одержання підприємницького доходу.

З наведених вище прикладів визначення повноцінних систем різної природи та сфер діяльності людини можна зробити три важливі висновки:

По-перше – повноцінні системи охоплюють основні сфери життя людини (економіку, освіту, науку, виробництво, дозвілля тощо) і є складовими формування повноцінної системи життєдіяльності українського суспільства.

По-друге – будь-яка повноцінна система має всеохоплюючий зміст і найбільш можливі межі співіснування з іншими системами, що дозволяє їй органічно вписуватись у реальність [14, с. 152].

По-третє – повноцінні системи є ефективним критерієм оцінки існуючих і створюваних нових соціальних систем формування повноцінної життєдіяльності українського суспільства.

Реалізація другого етапу (обґрунтування доцільності проведення дослідження категорій «управління» і «підприємництво» в контексті атрибутивного наукового підходу з використанням сучасного наукового інструментарію атрибутивного типу та методу структурно-лінгвістичної квантифікації) пов'язана з необхідністю проведення аналізу категорії «атрибут». Це необхідна невід'ємна ознака, суттєва постійна властивість предмета, явища або процесу, без якої вони не можуть ні існувати, ні мислити [15, с. 40].

Визначальну роль при обґрунтуванні різного виду повноцінних атрибутивних систем відіграє атрибутивний науковий підхід, в форматі якого створено сучасний науковий інструментарій атрибутивного типу. Атрибутивний науковий підхід (АНП) – це новий спосіб наукового пізнання та практичної діяльності, важлива складова (різновид) системного підходу, механізм реалізації якого спрямований на атрибутивний (троїстий) синтез системи й отримання принципово нових знань, які мають сутнісний характер [16, с. 19].

Головне призначення АНП полягає не просто в аналізі або формуванні багатоеlementних систем з довільною кількістю підсистем, а в системному розгляді включно троїстих сукупностей (підсистем) і зв'язків між ними, які дослідник

відповідно до своїх завдань визначає саме як атрибутивні системи [16, с. 19]. Це дає йому можливість суттєво звужувати поле пошуку і концентруватись на знаходженні в троїстій системі раніше невідомих елементів чи зв'язків, тобто проводити атрибутивний (троїстий) синтез будь-якої сутнісної системи при оптимальній (атрибутивній) широті її охоплення, вирішувати проблему на творчій основі в залежності від рівня складності й отримувати принципово нові знання інноваційного характеру.

За рахунок того, що складовими атрибутивності є виключно троїсті сутнісні системи різної природи, при їх оптимальному упорядкуванні утворюється інтегрована цілісна система високого рівня досконалості.

Суттєвою перевагою АНП над усіма іншими видами системного підходу (організаційний, структурний, функціональний, вітальний та ін.) є те, що він надає можливість досліднику суттєво звужувати поле пошуку і концентруватись на знаходженні в системі раніше невідомих елементів чи зв'язків. У такому разі будь-яке утворення розглядається як система, яка складається виключно з трьох підсистем, що входить до того чи іншого класу систем [16, с. 19].

Важливою умовою поглиблення, розширення та конкретизації АНП є використання у цьому дослідженні наукового інструментарію атрибутивного типу у виді троїстих моделей, систем, концепцій, класифікацій, програм, інформаційних технологій тощо, які відповідно до своєї природи належать до систем найвищого ієрархічного рівня, що дає змогу досягати ефекту синергетичного типу.

Характеристика основних видів наукового інструментарію атрибутивного типу, які можна використовувати для управління повноцінним розвитком підприємства, подані нижче:

1. Атрибутивні системи – це цілісні троїсті сутнісні утворення з новими інтегративними якістьми, що не властиві трьом їх підсистемам, а виникають завдяки їх взаємодії в атрибутивних системах [17, с. 19].

2. Атрибутивні механізми управлінського впливу – це сутнісні трьохелементні системи ефективних важелів управлінського впливу та принципово нових засобів організації управлінських процесів, спрямованих на інноваційний розвиток та ефективну реалізацію цілей управління з метою отримання високої ефективності.

3. Атрибутивні класифікації – характеризуються оптимальним розподілом класифікаційних систем на ряд супідрядних понять у виді троїстих сутнісних підсистем і поданням основних ознак класифікацій за принципом атрибутивності.

4. Атрибутивні концепції – це системи концептуальних принципів (ідей, поглядів, понять тощо) і зв'язків між ними, поданих у виді троїстих сутнісних утворень, які визначають основні властивості та напрями їх розвитку.

5. Атрибутивний науковий аналіз – це різновид системного аналізу, який дозволяє систематизувати матеріал дослідження та розподіляти його на три сутнісні напрямки.

6. Атрибутивні методи програмування – клас сучасних методів програмування у складі трьох сутнісних складових, які утворюють цілісну закінчену систему атрибутивного типу.

7. Атрибутивні інформаційні технології – сучасні технології інформаційного забезпечення у складі трьох інформаційних джерел, які утворюють цілісні закінчені інформаційні системи атрибутивного типу.

Проведення цього дослідження в контексті АНП передбачає широке використання мовної інформації, проведення лінгвістичного аналізу низки слів і словосполучень чоловічого, жіночого та середнього роду, уточнення їх сутності шляхом визначення внутрішньої структури.

Для цього в якості наукового інструментарію обрано *сучасний науковий* метод структурно-лінгвістичної квантифікації (від лат. *quantitas* – кількість, *facere* – робити). Результат досягається через логічні операції, що дає можливість завдяки певній перебудові структури висловлювання визначати предметну галузь, у межах якої висловлення може бути істинним або хибним.

Сутність методу структурно-лінгвістичної квантифікації полягає в лінгвістичному аналізі слова або висловлювання як нерозчленованого цілого та його внутрішньої структури за допомогою спеціальних індикаторів – кванторів, які несуть інформацію про кількісну характеристику слова або логічного виразу [18, с. 402].

Використання цього методу дозволило визначити сутність атрибутивного наукового підходу шляхом лінгвістичного аналізу категорії «атрибут». Для цього його внутрішня структура подана у квантифікованому вигляді з використанням трьох кванторів: «А» – «Три» – «Бут», де квантор «А» означає певне явище, процес, систему тощо; квантор «Три» відображає число «3»; а квантор «Бут» передбачає скорочений варіант філософської категорії «Буття» (об'єктивна реальність, що існує поза свідомості людини та незалежно від неї). Отже, у слові «атрибут» відображена не довільна кількість суттєвих ознак, а лише три складові «Буття» (А1, А2 і А3) – тобто в його основу покладений принцип атрибутивності [16, с. 40].

Метод структурно-лінгвістичної квантифікації також використано для визначення внутрішньої структури слів середнього роду, які мають в своєму складі суттєві ознаки чоловічого, жіночого та середнього роду, тобто три істотні невід'ємні властивості, які визначаються поняттям «атрибут». В першу чергу, це стосується категорій «управління» і «підприємництво», які відносяться до слів середнього роду та широко використані у цьому дослідженні.

Для реалізації третього етапу (визначення відповідності категорій «підприємство» і «управління» критеріям і показникам «повноцінної атрибутивної системи») використано методи структурно-лінгвістичної квантифікації і структурно-функціонального аналізу.

Формування слів середнього роду відбувається таким чином, що в основу їх побудови закладаються, в переважній більшості, слова (словосполучення) чоловічого роду, і вже потім на наступному ієрархічному щаблі – слова (словосполучення) жіночого роду; їх поєднання утворює третій ієрархічний рівень – слова (словосполучення) середнього роду. Таким чином, у словах середнього роду завжди утворюється атрибутивна ієрархічна система, тобто відповідне розташування кожного з трьох родів у порядку від вищого до нижчого.

Однією з важливих і цінних лінгвістичних властивостей слів середнього роду є те, що вони, на відміну від інших двох родів (чоловічого та жіночого), завжди мають трьохелементну вертикальну (ієрархічну) структуру, яка забезпечує вільне проходження мовної інформації між трьома її ієрархічними рівнями.

Характеристика категорії «підприємство», яке подане у вигляді атрибутивної системи, наведена на рис. 1. Показано, що підприємство – слово середнього роду, яке включає підприємницьку діяльність (вона) – жіночий рід, підприємця (він) – чоловічий рід і суспільство (воно) – середній рід, які розташовані певним чином на трьох ієрархічних рівнях.

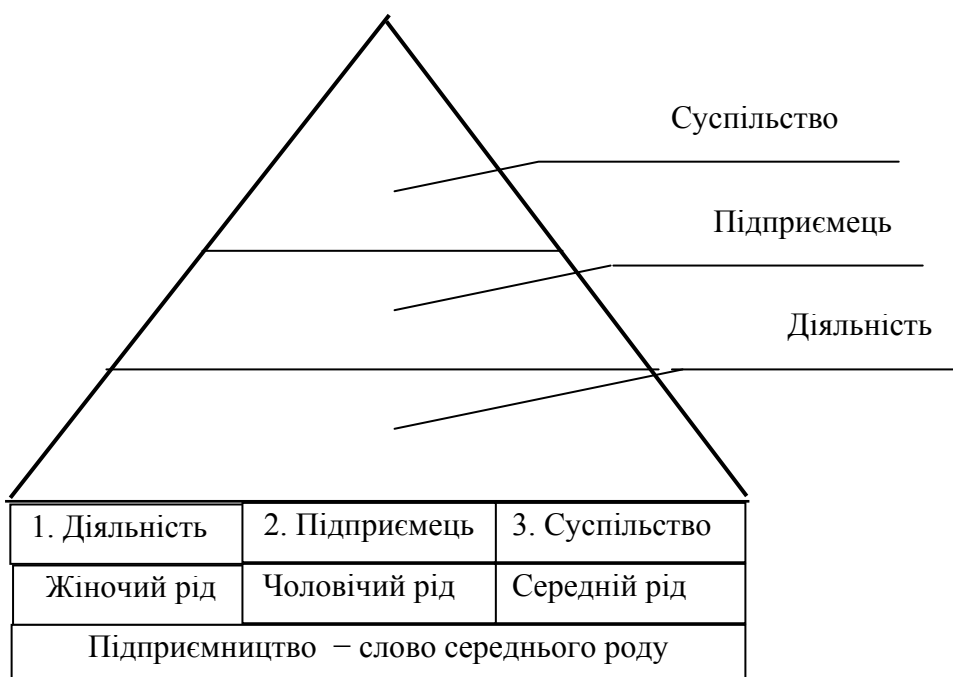

Рис. 1. Характеристика категорії «підприємство», яке подано у вигляді атрибутивної повноцінної системи

Аналіз показує, що на відміну від традиційного, визначення категорії «підприємство» в контексті атрибутивності характеризує повноцінне підприємство

як особливий тип економічної діяльності (1), де головним суб'єктом є підприємець (2), який раціонально керує виробництвом товарів і послуг з метою задоволення потреб суспільства (3) та одержання підприємницького доходу.

Це дозволило провести порівняння традиційного й атрибутивного визначення категорії «підприємництво», яке подано в табл. 1.

Таблиця 1

Порівняння традиційного й атрибутивного визначення категорії «підприємництво»

Традиційне визначення категорії «підприємництво»	Атрибутивне визначення категорії «підприємництво»
Підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку [20]	Підприємництво – це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність (жіночий рід), що здійснюється суб'єктом господарювання – підприємцем (чоловічий рід) з метою досягнення соціально-економічних результатів для задоволення потреб суспільства (середній рід) та одержання прибутку (авт. визначення)

За результатами проведення структурно-лінгвістичної квантифікації і структурно-функціонального аналізу категорії «підприємництво» встановлено, що це – атрибутивна система у складі трьох атрибутів: підприємницька діяльність, підприємець і суспільство з одного боку, які забезпечують вичерпні граничні кількісні показники підприємництва (повна система), з іншого боку, – атрибутивність, цілісність, закінченість підприємництва (цінна система), які в сукупності утворюють повноцінну атрибутивну систему.

З цього можна зробити висновок, що категорія «підприємництво» належить до класу повноцінних атрибутивних систем і має найбільш можливі межі співіснування з системою життєдіяльності українського суспільства, що дозволяє їй вписуватись у реальність. Таким чином, унікальність підприємництва полягає в його атрибутивній повноцінності.

Аналогічним чином наведена характеристика категорії «управління», яка подана у вигляді атрибутивної системи (рис. 2).

На рис. 2. показано, що управління – слово середнього роду, яке включає процес управління (він) – чоловічий рід, науку управління (вона) – жіночий рід і мистецтво управління (воно) – середній рід, які розташовані певним чином на трьох ієрархічних рівнях.

Це дозволило провести порівняння традиційного й атрибутивного визначення категорії «управління», яке подано в табл. 2.

Слід зазначити, що в тлумачних словниках визначення слів середнього роду подаються без урахування їх атрибутивної ієрархічної структури, що не

сприяє використанню цієї унікальної лінгвістичної цінної властивості в життєдіяльності українського суспільства.

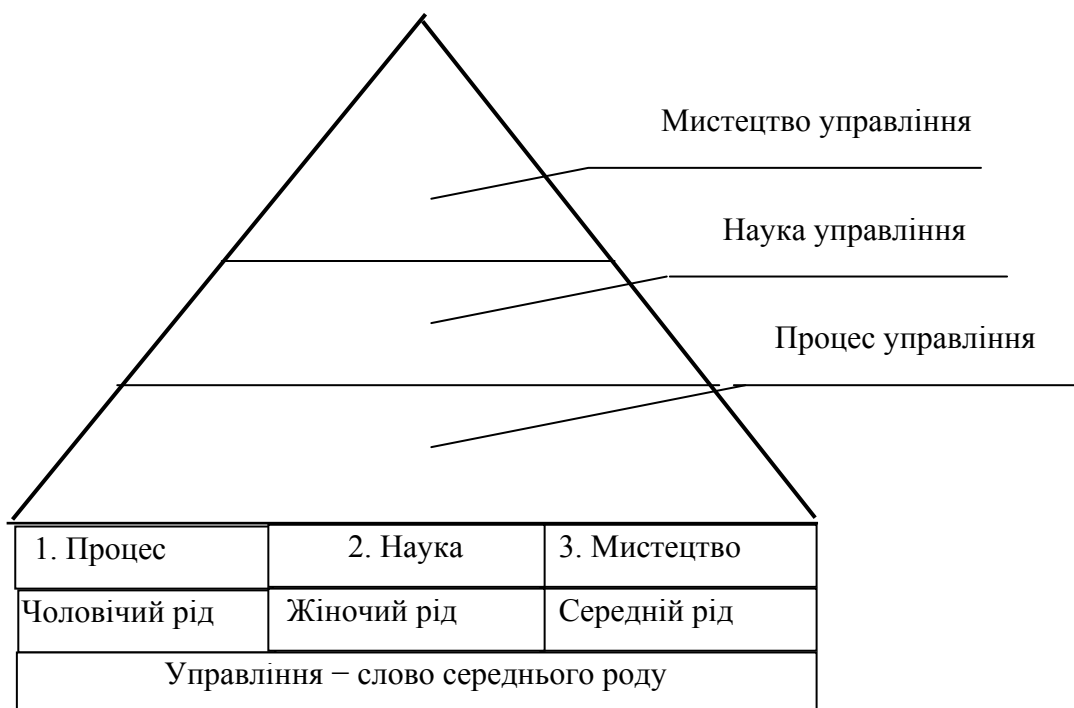

Рис. 2. Характеристика категорії «управління», яка подана у вигляді повноцінної атрибутивної системи

Треба брати до уваги те, що у більшості європейських мов, зокрема англійській, відсутній середній рід, що в принципі не дозволяє європейським та американським дослідникам створювати атрибутивні мовні системи ієрархічного типу. На ці розбіжності між слов'яно-руськими та європейськими мовами звернув увагу О. С. Пушкін: «Як матеріал словесності, мова слов'яно-руська має безперечні переваги перед усіма європейськими» [18, с. 665].

Таблиця 2

Порівняння традиційного й атрибутивного визначення категорії «управління»

Традиційне визначення категорії «управління»	Атрибутивне визначення категорії «управління»
Управління – це цілеспрямований і постійний процес впливу суб'єкта управління на об'єкт управління з метою створення ефективно функціонуючої системи на основі інформаційних зв'язків і відносин [21]	Управління – це цілеспрямований і постійний вплив суб'єкта управління на об'єкт управління на основі <i>процесу</i> , (<i>чоловічий рід</i>) <i>науки</i> (<i>жіночий рід</i>) і <i>мистецтва управління</i> (<i>середній рід</i>) з метою створення ефективно функціонуючої системи на основі інформаційних зв'язків і відносин (авт. визначення)

Таке становище не тільки призводить до гострих протиріч і непорозумінь між носіями європейських мов та української мови, але і гальмує створення

повноцінних лінгвістичних систем для формування повноцінної системи життєдіяльності українського суспільства.

Для визначення можливості використання категорії «управління» в якості основи формування Концептуальної атрибутивної моделі творчого управління (КАМТУ) повноцінним розвитком підприємництва визначення категорії «управління» подано у структурованому вигляді з використанням методу структурно-лінгвістичної квантифікації (рис. 3).

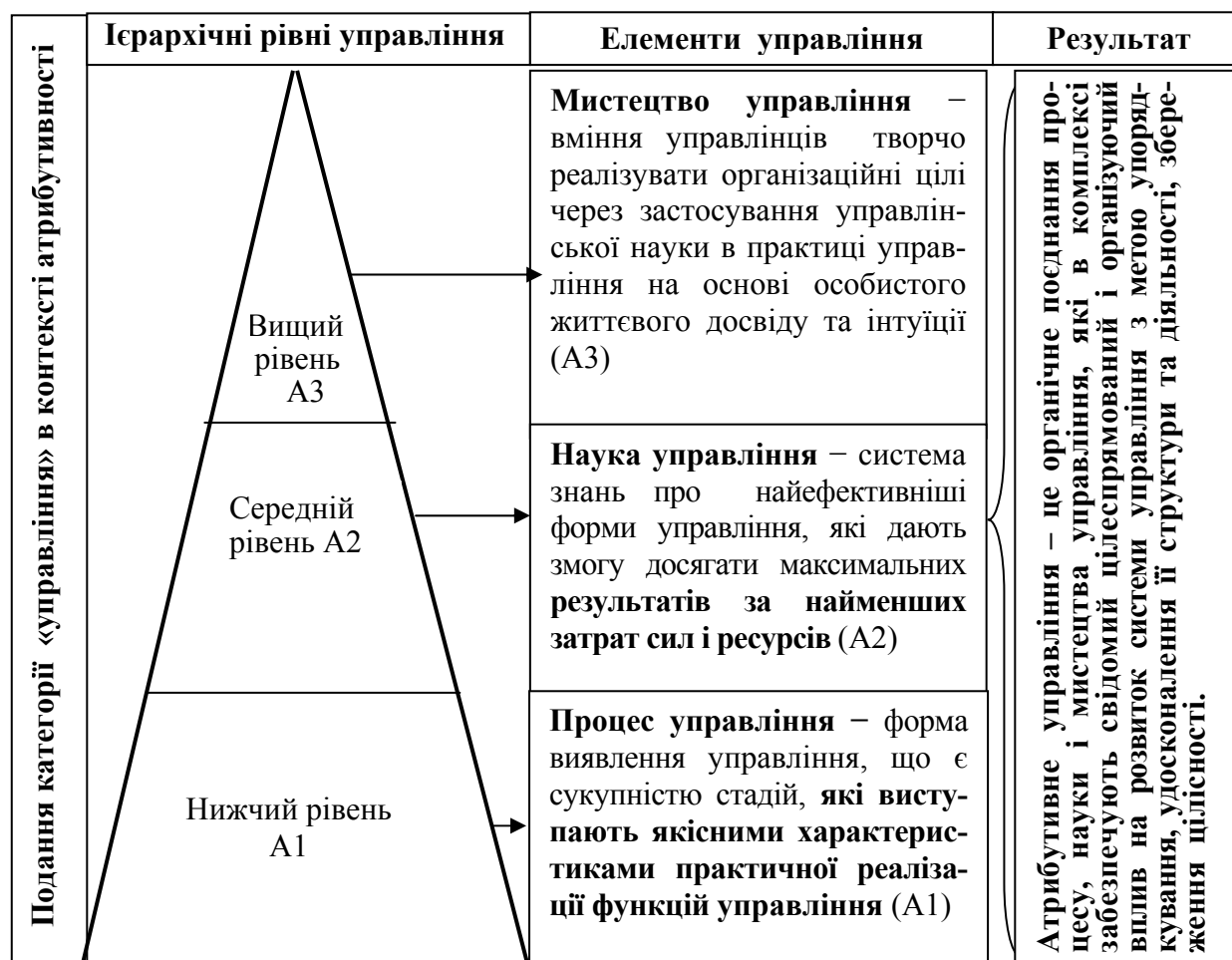

Рис. 3. Визначення категорії «управління» на основі її структуризації з використанням методу структурно-лінгвістичної квантифікації [17, с. 100]

Як видно з рис. 3, першою найважливішою складовою управління є процес управління (Aп1) – форма виявлення управління, що є сукупністю стадій, які виступають якісними характеристиками практичної реалізації функцій управління. Він характеризується: елементами, структурою, стадіями, рухом, тривалістю, послідовністю, спрямованістю, ефективністю.

Другою складовою управління є наука управління (Ан2) – система знань про найефективніші форми управління, які дають змогу досягати максимальних результатів за найменших затрат сил і ресурсів. Вона оперує законами,

закономірностями, методологією, теорією, технологією, організацією, функціями, принципами, методами, формами [14, с. 153].

На відміну від процесу, наука в системі управління належить до відносно нових галузей знань; її основні категорії важко піддаються кількісній оцінці, тобто вони майже не квантифікуються.

Поєднання двох найважливіших складових – «процес управління» і «наука управління», утворює наукове управління, яке характеризується кількісними показниками.

Третьою складовою управління є мистецтво управління (АмЗ) – вміння управлінців творчо реалізувати організаційні завдання через застосування управлінської науки на практиці, управління на основі особистого життєвого досвіду та інтуїції. Воно передбачає наявність у людини як суб'єкта управління таких рис: здібність, інтуїція, імпровізація, майстерність, творчість, талант.

Виходячи з зазначеного, атрибутивне повноцінне управління (АПУ) у складі процесу, науки та мистецтва утворює єдину органічну цілісність у вигляді закінченої повноцінної атрибутивної управлінської системи, має універсальний всеохоплюючий вплив і призначено для використання в основних сферах життєдіяльності українського суспільства.

Враховуючи те, що кожному процесу властивий рух, можна зробити фундаментальний теоретико-методологічний висновок – у всіх видах, формах і системах існування матерії процеси управління мають проходити не менше, ніж у три етапи: «початок», «продовження», «закінчення», що в комплексі забезпечує його цілісність, спрямованість та закінченість. У цьому знаходить своє відображення процесуальний (вертикальний) аспект атрибутивності.

Другий аспект атрибутивності характеризується тим, що здебільшого зміст управлінських систем складають три атрибутивні підсистеми. Це відображає структурний (горизонтальний) аспект атрибутивності [14, с. 153].

Важливо те, що при формуванні та використанні атрибутивних повноцінних моделей (АПМ) дослідник має можливість не тільки творчо використовувати сучасний атрибутивний науковий інструментарій, але й езотеричні (закриті) системи, знаково-символічні символи, а також покладатись на власний досвід, міркування, інтуїцію.

Серйозною перевагою АПМ над усіма іншими моделями є те, що в основі їх кількісної оцінки завжди лежать цілісні троїсті сутнісні утворення, які за впорядкованістю, організованістю та розвитком максимально наближені до їх природи.

Реалізація четвертого етапу (формування концептуальної атрибутивної моделі творчого управління повноцінним розвитком підприємництва) в контексті

атрибутивного наукового підходу здійснюється на основі теоретико-методологічного узагальнення категорії «повноцінність» та її похідних, визначення відповідності категорій «підприємництво» і «управління» критеріям і показникам «повноцінної атрибутивної системи».

Це дозволило сформувати концептуальну атрибутивну модель творчого управління (КАМТУ) повноцінним розвитком підприємництва (рис. 4).

Рис. 4. Концептуальна атрибутивна модель творчого управління повноцінним розвитком підприємництва

З рис. 4. видно, що зміст КАМТУ повноцінним розвитком підприємництва складають три сутнісні підсистеми: підприємницька діяльність (вона) – жіночий рід (А1), суб'єкт підприємницької діяльності – підприємець (він) – чоловічий рід (А2), мета підприємницької діяльності – забезпечення потреб суспільства (воно) – середній рід (А3), які розташовані певним чином на трьох ієрархічних рівнях моделі.

Повноцінний розвиток підприємництва в КАМТУ відбувається наступним чином: на першому базовому рівні проводиться підприємницька діяльність – А1, виконує її підприємець, який керує виробництвом товарів і послуг, знаходячись на другому ієрархічному рівні – А2, з метою задоволення потреб суспільства – третій ієрархічний рівень – А3. Кінцевим результатом підприємницької діяльності є задоволення потреб суспільства у товарах і послугах та одержання підприємницького доходу.

КАМПУ повноцінним розвитком підприємництва – це модель матричного типу, яка побудована за структурно-процесуальним принципом. Структурний принцип КАМПУ повноцінним розвитком підприємництва виражається в тому, що атрибутивна модель складається з трьох горизонтальних підсистем: ієрархічні рівні моделі, елементи моделі та результат моделювання. Процесуальний принцип КАМПУ повноцінним розвитком підприємництва забезпечують вертикальні підсистеми: господарська діяльність, підприємець, який її здійснює, та суспільство – споживач результатів діяльності, товарів і послуг.

Таким чином, Концептуальна атрибутивна модель творчого управління повноцінним розвитком підприємництва – це універсальна трійста *структурно-процесуальна* модель матричного типу у складі трьох структурних підсистем (ієрархічні рівні моделі, елементи моделі та результати моделювання) і трьох процесуальних підсистем (господарська діяльність, підприємець, який її здійснює, і суспільство – споживач результатів діяльності, товарів і послуг), які в сукупності забезпечують трійстий управлінський вплив на повноцінний розвиток підприємництва.

Внаслідок своєї трійстої структурно-процесуальної сутнісної природи КАМПУ повноцінним розвитком підприємництва здатна повністю охоплювати усе поле підприємницької діяльності та відноситься до найвищого – атрибутивного рівня системності.

Принципово важливо те, що КАМТУ завжди утворює методологічну основу процесу, оскільки спирається на загальні закономірності його функціонування. Причому, підприємницька діяльність, підприємець та суспільство розглядаються як єдине ціле, абстрагуючись від змісту, характеру, умов, видів підприємницької діяльності, а також конкретних організацій, де відбувається розвиток підприємництва.

КАМТУ повноцінним розвитком підприємництва характеризується такими унікальними властивостями:

- основу моделі складають системи найвищого рівня досконалості – атрибутивні, які утворюють цілісні інтегровані закінчені творчі системи для управління повноцінним розвитком підприємництва;
- у моделі використані три найсуттєвіші системи атрибутів, які охоплюють увесь простір підприємництва;
- модель є теоретико-методологічним еталоном побудови аналогічних атрибутивних творчих моделей в підприємницькій сфері;
- модель реалізує управлінсько-інформаційні процеси повного циклу, забезпечуючи не тільки ефективну мобілізацію інтелектуального потенціалу його учасників, та спрямована на вирішення найпріоритетніших задач розвитку підприємництва;

➤ використання моделі дозволяє досягати синергетичного довготривалого ефекту, тому що сумарний результат дії моделі перевищує результати виокремлених дій ефектів її підсистем.

Обґрунтування теоретико-методологічних основ формування КАМТУ повноцінним розвитком підприємництва надає змогу ефективно впливати на розв'язання складних проблем повноцінного управління в цій важливій сфері підприємницької діяльності людини.

Реалізація п'ятого етапу полягає в узагальненні результатів і поданні висновків та перспектив подальших наукових розробок у цьому напрямку:

1. Доведено, що атрибутивні повноцінні системи репрезентують основні сфери життя людини, мають всеохоплюючий зміст і найбільш можливі межі співіснування з іншими системами, що дозволяє їм органічно вписуватись у реальність. Вони є ефективним критерієм оцінки існуючих і створюваних нових соціальних систем атрибутивного типу для формування системи повноцінної життєдіяльності українського суспільства.

2. Доведено, що категорія «підприємництво» – це атрибутивна система у складі трьох атрибутів: з одного боку, підприємницька діяльність, підприємець та суспільство, які забезпечують вичерпні граничні кількісні показники підприємництва (повна система), а з іншого боку – атрибутивність, цілісність, закінченість підприємництва (цінна система), які в сукупності утворюють повноцінну атрибутивну систему.

3. Доведено, що категорія «управління» відноситься до повноцінних систем управління атрибутивного типу внаслідок органічного поєднання процесу, науки і мистецтва управління, які в сукупності забезпечують свідомий, цілеспрямований та організуючий вплив на повноцінний розвиток підприємництва.

4. Встановлено, що КАМТУ повноцінним розвитком підприємництва відноситься до класу універсальних троїстих моделей матричного типу у складі трьох структурних і трьох процесуальних підсистем, які в сукупності забезпечують повноцінний троїстий управлінський вплив на повноцінний розвиток підприємництва. Внаслідок своєї троїстої структурно-процесуальної сутнісної природи КАМТУ повноцінним розвитком підприємництва здатна повністю охоплювати усе поле підприємницької діяльності та відноситься до найвищого – атрибутивного рівня системності.

5. Запровадження КАМТУ в практику економічної діяльності, *яка внаслідок своїх унікальних властивостей* дозволить ефективно впливати на розв'язання складних проблем управління повноцінним розвитком підприємництва.

Список використаних джерел

1. Захарчин Г. М. Основи підприємництва: навч. посіб. / Г. М. Захарчин. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2013. – 407 с.
2. Колот В. М. Підприємництво: організація, ефективність, бізнес-культура: навч. посіб. / В. М. Колот, І. М. Репіна, О. В. Щербина. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2009.
3. Підприємництво : навч. посіб. / І. В. Гой, Т. П. Смелянська; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Хмельницький нац. ун-т. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 368 с.
4. Підприємництво : навч. посіб. / Юрій Губені. – Львів : Українські технології, 2012. – 568 с.
5. Добренев В. И. Малое предпринимательство в парадигме социальной инноватики. Теория и методология / В. И. Добренев, Ю. А. Афонин, Е. В. Добренева. – М.: Изд-во Академический проект, 2017. – 367 с.
6. Маслова А. В. Предприниматель и потребитель: две стороны одной медали / А. В. Маслова. – М. : Российская газета, 2015. – 143 с.
7. Сидоров Н. И. Социальное предпринимательство и предпринимательство в социальной сфере (теория и практика) : учеб. пособ. – М.: ФГБОУВПО «Гос. ун-т упр.», 2015.
8. Georgia Levenson Keohane. Social Entrepreneurship for th 21st Century: Innovation Across the Nonprofit, Private and Public Sectors. – N-Y: McGraw-Hill, 2013. – 273 с.
9. Jill Kical, Thomas Layons Understanding Social Entrepreneurship: The Relentless Pursuit of Mission in an Ever Changing World. – М.: Альпина Пабlisher, 2014. – 304 с.
10. David Bornchtein How to Change the World: Social Entrepreneurs and the Power of New Ideas. – М.: Альпина Пабlisher, 2015. – 496 с.
11. Ефремова Т. Ф. Новый словарь русского языка. Толково-словообразовательный [Електронний ресурс]. – Режим доступу. <http://www.classes.ru/all-russian/russian-dictionary-Efremova-term-77188.htm>
12. Ефремова Т. Ф. Новый словарь русского языка. Толково-словообразовательный. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.classes.ru/all-russian/russian-dictionary-Efremova-term-117894.htm>
13. Ефремова Т. Ф. Новый словарь русского языка. Толково-словообразовательный [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.classes.ru/all-russian/russian-dictionary-Efremova-term-77181.htm>
14. Комар Ю. М. Наукові засади дослідження повноцінності категорій «управління» і «менеджмент» [Електронний ресурс] / Ю. М. Комар // Університетські наукові записки, Часопис Хмельницького університету управління та права. – 2018. – № 1, (65). – С. 150–165.– Режим доступу <http://www.univer.km.ua/visnyk/1746.pdf>
15. Філософський словник / за ред. В. І. Шинкарука. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Голов. ред. УРЕ, 1986. – 800 с.
16. Комар Ю. М. Наукові засади інноваційних механізмів державного управління підготовкою студентів управлінських спеціальностей: монографія / Юрій Миколайович Комар. – Донецьк: СПД Купріянов, 2008. – 358 с.
17. Комар Ю. М. Атрибутивний науковий інструментарій – фундаментальна основа формування інноваційних механізмів державного управління // Інвестиції: практика та досвід. – 2010. – № 17. – Вересень. – С. 99–103.
18. Словник іншомовних слів / за ред. О. С. Мельничука. – 2-ге вид. – К. : Головна редакція УРЕ, 1985. – 966 с.
19. Підприємництво, визначення. Господарський кодекс України. Стаття 42. Підприємництво як вид господарської діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://www.profiwins.com.ua/uk/legislation/kodeks/1133.html/#4>
20. Управління, визначення [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://yport.inf.ua/obschee-ponyatie-upravleniya-sotsialnoe-57769.html>
21. Энциклопедия мудрости. РООССА, 2008. – 815 с.

А. М. Колосов

СУЧАСНА ПАРАДИГМА МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕСТІЙКОГО РИНКОВОГО СЕРЕДОВИЩА

Викладено положення сучасної парадигми менеджменту підприємств в умовах змінюваного ринкового середовища, які надають підстави суб'єкту їхнього управління для здійснення своєчасних управлінських рішень щодо підтримки становища підприємства на ринку з урахуванням встановлення стану та типу невизначеності ринкових коливань.

Встановлено, що невизначеність ринкових коливань може бути двох видів: 1 – як невідомість або неусвідомленість внутрішніх закономірностей розвитку ринкового середовища, яка проявляє свої власні ще непізнані закономірності, 2 – невідомість, яка зовсім не має внутрішніх закономірностей і проявляється як хаотичність.

Ключові слова: підприємство, менеджмент, ринкове середовище, невизначеність середовища, парадигма управління.

Изложены положения современной парадигмы менеджмента предприятий в условиях изменяющейся рыночной среды, которые дают основания субъекту их управления для осуществления своевременных управленческих решений по поддержке положения предприятия на рынке с учетом установления состояния и типа неопределенности рыночных колебаний.

Установлено, что неопределенность рыночных колебаний может быть двух видов: 1 – как неизвестность или неосознанность внутренних закономерностей развития рыночной среды, которая проявляет свои собственные еще неопознанные закономерности, 2 – неизвестность, которая вовсе не имеет внутренних закономерностей и проявляется как хаотичность.

Ключевые слова: предприятие, менеджмент, рыночная среда, неопределенность среды, парадигма управления.

Are presented the provisions of the modern paradigm of enterprise management in an unstable market environment are presented, which offer the subject of their management to make timely management decisions to support the company's position in the market, taking into account the clarification of the state and type of uncertainty of market fluctuations. It was revealed that the uncertainty of market fluctuations can be of two types: 1 – as the unknown or unconsciousness of the internal laws of the development of the market environment, which manifests its own yet unknown laws, or 2 – as the unknown, which has no internal laws at all and manifests itself as randomness.

Keywords: enterprise, management, market environment, environmental uncertainty, management paradigm.

Ю. М. Комар, О. І. Черниш, О. Ю. Чернишов, В. Ю. Комар

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ АТРИБУТИВНОЇ МОДЕЛІ ТВОРЧОГО УПРАВЛІННЯ ПОВНОЦІННИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Проведено обґрунтування теоретико-методологічних основ формування концептуальної атрибутивної моделі творчого управління повноцінним розвитком підприємництва.

Ключові слова: повноцінність, повноцінні атрибутивні системи, підприємництво, повноцінний розвиток підприємництва, концептуальна атрибутивна модель творчого управління.

Проведено обоснование теоретико-методологических основ формирования концептуальной атрибутивной модели творческого управления полноценным развитием предпринимательства.

Ключевые слова: полноценность, полноценные атрибутивные системы, предпринимательство, полноценное развитие предпринимательства, концептуальная атрибутивная модель творческого управления.

The ground of theoretic-methodological bases of forming of conceptual attributive model of creative management is conducted by valuable development of enterprise.

Keywords: full value, the valuable attributive systems are an enterprise, valuable development of enterprise, conceptual attributive model of creative management.

УДК 330.34:334.7(477)

Рецензент:

Гончар Вікторія Василівна

д-р екон. наук, професор, зав. кафедри
маркетингу та бізнес-адміністрування

ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет», Україна

М. С. Кравченко

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ТА СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

В роботі проаналізовано сучасну динаміку розвитку підприємництва в Україні. Наведено статистичні дані щодо основних показників діяльності суб'єктів підприємництва в Україні за останні роки. Представлено порівняльні характеристики інструментарію кредитування суб'єктів підприємництва в Україні та світі.

Ключові слова: підприємництво, суб'єкти підприємництва, фінансування суб'єктів господарювання, державна підтримка, бізнес.

В работе проанализирована современная динамика развития предпринимательства в Украине. Приведены статистические данные по основным показателям деятельности субъектов предпринимательства в Украине за последние годы. Представлены сравнительные характеристики инструментария кредитования субъектов предпринимательства в Украине и мире.

Ключевые слова: предпринимательство, субъекты предпринимательства, финансирование субъектов хозяйствования, государственная поддержка, бизнес.

The paper analyzes the modern dynamics of the development of entrepreneurship in Ukraine. Statistical data on the main indicators of the activities of business entities in Ukraine in recent years are given. Comparative characteristics of tools for lending to business entities in Ukraine and the world are given.

Keywords: entrepreneurship, business entities, financing of business entities, state support, business.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Бененсон О. О.	аспірант, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Бережецька С. Ю.	магістр, <i>Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Україна</i>
Биков Б. Д.	аспірант, <i>Університет митної справи та фінансів, Україна</i>
Бикова В. Г.	канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Біла К. О.	здобувач, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Білоус-Сергєєва С. О.	канд. екон. наук, доцент кафедри економічної теорії та підприємництва, <i>ДВНЗ Приазовський державний технічний університет, Україна</i>
Боровик Т. В.	канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри маркетингу, <i>Полтавська державна аграрна академія, Україна</i>
Бортульов Є. С.	магістр, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Величко Л. А.	канд. наук з держ. упр., доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Величко О. П.	д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри менеджменту і права, <i>Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Україна</i>
Вінічук І. М.	доцент кафедри арт-менеджменту та івент-технологій, <i>Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, Україна</i>
Воробйова Н. П.	канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри арт-менеджменту та івент-технологій, <i>Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, Україна</i>
Гаврилюк С. П.	канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри туризму, <i>Університет економіки і права «КРОК», Україна</i>
Гвініашвілі Т. З.	канд. екон. наук, доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Городецький М. Я.	мол. наук. співроб., <i>Тернопільський національний економічний університет, Україна</i>
Горохова Т. В.	канд. екон. наук, доцент кафедри маркетингу та бізнес-адміністрування, <i>ДВНЗ Приазовський державний технічний університет, Україна</i>
Грама Т. В.	магістр кафедри фінансів, банківської справи та страхування, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>

Гринько Т. В.	д-р екон. наук, професор, декан факультету економіки, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Громцева О. В.	аспірантка, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Даниленко В. І.	канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри маркетингу, <i>Полтавська державна аграрна академія, Україна</i>
Дебунов Л. М.	аспірант кафедри економічної кібернетики, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Джинджоян В. В.	канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри економіки та менеджменту туристичної діяльності, <i>ВНПЗ Дніпровський гуманітарний університет, Україна</i>
Дядик Т. В.	канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри маркетингу, <i>Полтавська державна аграрна академія, Україна</i>
Кобченко А. А.	ст. викл. кафедри маркетингу та міжнародного менеджменту, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Коваленко О. М.	канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри арт-менеджменту та івент-технологій, <i>Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, Україна</i>
Ковшун Н. Е.	д-р екон. наук, професор, кафедри економіки підприємства, <i>Національний університет водного господарства та природокористування, Україна</i>
Колосов А. М.	д-р екон. наук, професор, професор кафедри менеджменту, <i>Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна, м. Старобільськ, Україна</i>
Комар В. Ю.	здобувач, <i>Донецький державний університет управління, м. Маріуполь, Україна</i>
Комар Ю. М.	д-р наук з держ. упр., професор, професор кафедри виробничого та невиробничого менеджменту, <i>Донецький державний університет управління, м. Маріуполь, Україна</i>
Кравченко М. С.	канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії та підприємництва, <i>ДВНЗ Приазовський державний технічний університет, Україна</i>
Краснікова Н. О.	канд. екон. наук, доцент, т.в.о. зав. кафедри міжнародної економіки і світових фінансів, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Кубецька О. М.	канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри аналітичної економіки та менеджменту, <i>Дніпровський державний університет внутрішніх справ, Україна</i>
Курінна І. Г.	ст. викл. кафедри економіки та управління підприємством, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>

Куценко В. Й.	канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Кучеренко С. К.	канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри Економіки, підприємництва та управління підприємствами, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Кушнір Н. Б.	канд. екон. наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства, <i>Національний університет водного господарства та природокористування, Україна</i>
Левкович О. В.	канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Лемберг А. Г.	канд. екон. наук, доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Лемберг А. М.	студент, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Мазур В. С	канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри міжнародного туризму і готельного бізнесу, <i>Тернопільський національний економічний університет, Україна</i>
Македон В. В.	д-р екон.наук, доцент, професор кафедри міжнародної економіки і світових фінансів, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Максютенко І. Є.	канд. екон. наук, доцент, викл. економіки, <i>КВПУ будівництва і дизайну, Україна</i>
Маматова Л. Ш.	канд. екон. наук, ст. викл. кафедри економіки підприємств, <i>ДВНЗ Приазовський державний технічний університет, Україна</i>
Мацкевич Ю. І.	канд. екон. наук, ст. викл. кафедри економічної теорії та підприємництва, <i>ДВНЗ Приазовський державний технічний університет, Україна</i>
Мутерко Г. М.	канд. екон. наук, ст. викл. кафедри економіки підприємств, <i>ДВНЗ Приазовський державний технічний університет, Україна</i>
Олійник Т. І.	канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Остапенко Т. М.	канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Остринин С. О.	аспірант, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>

Павлов Р. А.	канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Павлова Т. С.	д-р філос. наук, професор, професор кафедри філософії, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Редько В. Є.	канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та гостинності, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Савченко О. С.	здобувач, <i>Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Старобільськ, Україна</i>
Семенча І. Є.	д-р екон. наук, професор, професор кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Сливенко В. А.	канд. іст. наук, доцент, доцент кафедри туристичного бізнесу та гостинності, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Солошенко П. В.	канд. техн. наук., доцент, доцент кафедри економічної теорії та підприємництва, <i>ДВНЗ Приазовський державний технічний університет, Україна</i>
Стрюков В. В.	аспірант кафедри маркетингу та міжнародного менеджменту, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Тімар І. В.	ст. викл. кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Хацько В. В.	магістр кафедри фінансів, банківської справи та страхування, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Хурдей В. Д.	канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Царук Д. С.	аспірант, <i>Національний університет водного господарства та природокористування, Україна</i>
Черниш О. І.	д-р наук з державного управління, професор, завідувач кафедри виробничого та невиробничого менеджменту, <i>Донецький державний університет управління, м. Маріуполь, Україна</i>
Чернишов О. Ю.	канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри виробничого та невиробничого менеджменту, <i>Донецький державний університет управління, м. Маріуполь, Україна</i>
Швець Г. О.	канд. філол. наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії та підприємництва, <i>ДВНЗ Приазовський державний технічний університет, Україна</i>

Шевцова О. Й.	д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Яковенко В. С.	канд. екон. наук, доцент кафедри економіки, підприємництва та управління підприємствами, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Яковенко О. Г.	д-р техн. наук, професор, професор кафедри економічної кібернетики, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>
Яровенко Т. С.	д-р екон. наук, доцент, в. о. завідувача кафедри економіки та управління національним господарством, <i>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Україна</i>

Наукове видання

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ
СУБ'ЄКТАМИ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Колективна монографія

За загальною редакцією
д-ра екон. наук, проф. Т. В. Гринько

*За зміст статті та точність викладеного матеріалу
відповідальність покладається на авторів*

Деякі статті друкуються у авторській редакції

Відповідальний редактор Біла К. О.
Дизайн обкладинки Дем'янчук М. О.
Оригінал-макет Біла К. О.
Коректор Грунтова В. Ю.

Підп. до друку 16.03.20. Формат 60x84¹/₁₆. Друк – плоский.
Ум. друк. арк. 25,5. Тираж 100 пр. Зам. № 0320-03/2.

Видавець та виготовлювач СПД Біла К. О.
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3618 від 06.11.09

Надруковано на поліграфічній базі видавця Білої К. О.
Україна, 49000, м. Дніпро, пр. Д. Яворницького, 111, оф. 2
+38 (099) 780-50-49; +38 (067) 210-02-56
www.impact.dp.ua
e-mail: impact.dnepr@gmail.com